

LEBRIS

We know
books

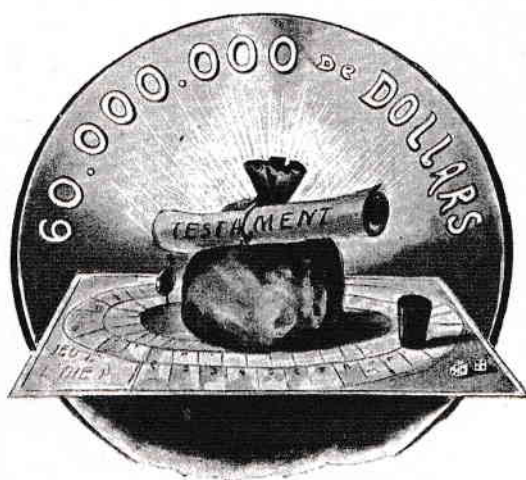
JULES VERNE

TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC

I. CEI ȘASE

Ilustrații de George Roux

Traducere și note de Nicolae Constantinescu

LITERA
București

I. <i>Un oraș în plină euforie</i>	5
II. <i>William J. Hypperbone</i>	19
III. <i>Oakswoods</i>	32
IV. „ <i>Cei șase</i> “	44
V. <i>Testamentul</i>	62
VI. <i>Harta pusă în circulație</i>	77
VII. <i>Primul jucător pleacă la drum</i>	93
VIII. <i>John Milner îl trage după el pe Tom Crabbe</i>	112
XI. <i>Unu și cu unu fac doi</i>	127
X. <i>Un reporter plecat în călătorie</i>	142
XI. <i>Neliniștile Jovitei Foley</i>	165
XII. <i>A cincea parteneră</i>	185
XIII. <i>Aventurile comandurului Urrican</i>	204
XIV. <i>Urmarea aventurilor comandurului Urrican</i>	220
XV. <i>Situația la data de 27 mai</i>	233

I

UN ORAȘ ÎN PLINĂ EUFORIE

Dacă un străin ar fi sosit în principalul oraș din Illinois, în dimineața zilei 3 aprilie 1897, ar fi putut să se considere pe bună dreptate preferatul Dumnezeuului călătorilor. În ziua aceea, carnetul lui s-ar fi îmbogățit cu însemnări ciudate, material numai bun pentru articole senzaționale. Și, dacă și-ar fi prelungit șederea la Chicago,

întâi cu câteva săptămâni, apoi cu câteva luni, ar fi luat și el parte în mod sigur la emoțiile, palpitațiile, alternativele de speranță și de deznădejde, de febrilitate și chiar de năucire ale acelui oraș mare, care nu mai era pe de-a-ntregul stăpân pe el însuși.

De la ora opt, o mulțime enormă, tot mai mare, se îndrepta spre cartierul 22, unul dintre cele mai bogate, cuprins între North Avenue și Division Street în sensul paralelelor și, după meridiane, între North Halsted Street și Lake Shore Drive, scăldat de apele lacului Michigan. După cum se știe, orașele moderne din SUA își orientează străzile după longitudine și latitudine, impunându-li-se regularitatea liniilor unei table de șah.

– Ei, să fie! Oare tot poporul o să invadeze cartierul ăsta? a zis un polițist municipal, de serviciu în colțul pe care Beethoven Street îl forma cu North Wells Street.

Acel polițist era un individ înalt, de origine irlandeză, ca majoritatea colegilor lui din corporație, în fond, bravi păzitori ai ordinii publice, care cheltuiesc cea mai mare parte a salariului de 1 000 de dolari spre a combate setea de nestins atât de firească pentru cei născuți în Insula de Smarald¹.

– Va fi o zi profitabilă pentru hoții de buzunare! i-a răspuns unul dintre colegi, la fel de înalt, de însetat, de irlandez ca el.

– Așa că, a continuat primul, fiecare trebuie să-și ferească buzunarul, dacă nu vrea să-l găsească gol la întoarcerea acasă, fiindcă noi n-am putea dovedi toți hoții...

– Și azi cred c-o s-avem mult de muncă, dacă avem în vedere numai câtor doamne le vom oferi brațul să treacă strada, a conchis al doilea.

– Aș pune prinsoare c-or să fie vreo sută de accidentați! a adăugat colegul.

¹ Irlanda.

Din fericire, americanii au obiceiul excelent de a se apăra singuri, fără să aștepte de la administrație vreun ajutor pe care aceasta nu este în stare să-l dea.

Și totuși, ce îngrămădeală ar fi amenințat acel cartier 22 dacă doar jumătate din populația orașului s-ar fi deplasat acolo! Metropola avea atunci nu mai puțin de 1 700 000 de locuitori, dintre care în jur de o cincime născuți în SUA, Germania putând să pretindă aproape 500 000 și Irlanda cam tot atât. În ceea ce privește restul, englezii și scoțienii numărau 50 000, canadienii, 40 000, scandinavii, 100 000, un număr egal cei proveniți din Boemia și Polonia, vreo 15 000 de evrei, iar francezi vreo 10 000, număr infim în acel ansamblu urban.

De altfel, fapt observat de Élisée Reclus¹, orașul nu ocupă încă întregul teritoriu municipal pe care legiuitorii i l-au repartizat pe malul lacului Michigan, adică o suprafață de 471 km², aproape cât suprafața departamentului Senei. Populației îi revine sarcina să crească (ceea ce nu e imposibil, ba e chiar probabil) ca să populeze acea suprafață de 47 000 de hectare.

Fapt e că, în ziua aceea, curioșii veneau din cele trei secțiuni pe care le formează râul Chicago cu cele două brațe ale sale dinspre nord-vest și dinspre sud-vest (North Side și South Side), considerate de unii călători ca fiind cartierul Saint-Germain și cartierul Saint-Honoré din marele oraș din Illinois. Este adevărat că afluxul se menținea permanent și dinspre unghiul format la vest între cele două brațe ale cursului de apă. Chiar dacă o secțiune era mai puțin avută, asta nu însemna că era mai puțin dispusă să furnizeze contingentul ei de public, chiar provenit din acele locuințe amărâte de pe lângă Madison Street și Clark Street, unde mișunau cei proveniți din Boemia, Polonia, Italia și un oarecare număr de chinezi, ieșiți parcă din paravanele Imperiului Celest.

¹ Élisée Reclus (1830–1905), geograf și militant anarhist francez.

Așadar, tot acel exod se îndrepta spre cartierul 22, impetuos, zgomotos, iar cele 80 de străzi care-l deserveau n-ar fi putut niciodată să fie de-ajuns pentru scurgerea unei asemenea mulțimi.

În acea viermuială de oameni se amestecau diferitele clase ale populației: funcționari de la Federal Building și de la poștă, magistrați de la Court House, membri superiori de la Primăria Comitatului, consilieri municipali de la City Hall, personal al celui imens Auditorium Building, ale cărui camere se numărau cu miile, vânzători de la marile magazine de noutăți și de la diferite prăvălii, cei de la Marshall Field, Lehmann și W.W. Kimball, muncitori de la fabricile de untură și de margarină, care produc un unt de calitate excelentă la 10 cenți sau 10 *sous* livra, lucrători la atelierele de rotărie ale celebrului constructor la vagoanele Pullman, veniți din îndepărtatul lor cartier din sud, angajați ai importante case de vânzări universale Montgomery Ward and Co., 3 000 de muncitori ai lui Mac Cormick, cel care inventase faimoasa secerătoare-legătoare, cei de la furnalele și laminoare unde se fabrică cantități importante de oțel Bessmer, cei de la uzinele J. Mac Gregor Adams, care prelucrau nichelul, staniul, zincul, cuprul și rafinau aurul și argintul, cei de la manufacturile de încălțăminte, unde utilajele erau atât de perfecționate, încât un minut și jumătate era de ajuns pentru confecționarea unei ghete, precum și cei 1 800 de muncitori de la firma Elgin, care livrau spre vânzare 2 000 de ceasuri pe zi.

La această enumerare, deja lungă, se poate adăuga personalul care se ocupa de elevatoarele din Chicago, unde se afla prima piață din lume pentru afacerile cu cereale. Și mai trebuie amintiți agenții de la căile ferate care, pe 27 de căi diferite și cu mai bine de 1 300 de trenuri, aduc zilnic în oraș 175 000 de călători, plus cei de la autovehiculele cu abur sau electrice, funiculare sau de alt fel, care transportau 2 000 000 de persoane, și, în fine, marinarii din marele port unde activitatea comercială implica într-o singură zi vreo 60 de nave.

Ar fi trebuit să fii orb ca să nu-ți zărești în mijlocul acelei mulțimi pe directorii, redactorii, cronicarii, tipografi, reporterii a 540 de ziare – cotidiene sau săptămânale – din Chicago. Ar fi trebuit să fii surd să nu auzi strigătele curtierilor, așa-numiții *bulls*, care mizează pe creșterea cursurilor la bursă, și *bears*, care mizează pe scăderea respectivelor cursuri, ca la Board of Trade sau la Wheat Pit, Bursa de grâu. Și în jurul acelei lumi gălăgioase se agita tot personalul băncilor naționale sau de stat: *Corn Exchange, Calumet, Merchants'-Loane Trust and Co, Fort Dearborn, Oakland, Prairie-State, American Trust and Savings, Chicago City Guarantee of North America, Dime Savings, Northern Trust and Co. etc.*

Și cum să-i uităm, în acea manifestație publică, pe elevii de la colegii și studenții de la universități, North-Western University, Union College of Law, Chicago Manuel Training School și multe altele, cum să-i uităm pe artiștii celor 23 de teatre și cazinouri din oraș, pe cei de la *Grand Opera House*, ca și pe cei de la *Jacobs' Clark Street Theater*, pe cei de la *Auditorium* și de la *Lyceum*, cum să-i uităm pe oamenii din cele 29 de hoteluri principale din oraș, cum să-i uităm pe chelnerii din acele restaurante destul de spațioase ca să primească 25 000 de meseni pe oră, cum să-i uităm pe *packers* sau măcelarii de la Great Union Yard care, pentru firmele Armour, Swift, Nelson, Morris și multe altele, sacrifică milioane de boi și de porci la doi dolari bucata! Și s-ar putea oare să ne mirăm că Regina Vestului deținea locul doi, între orașele industriale și comerciale din SUA, după New York, deoarece afacerile ei atingeau anual 30 de miliarde!

Se știe că Chicago, asemenea marilor orașe americane, se bucura de o libertate absolută și democratică. Descentralizarea era aici completă și, dacă ne este permis să ne jucăm cu cuvintele, ce atracție exercita în ziua aceea asupra oamenilor pentru ca ei să se adune în jurul străzii La Salle?

Oare spre City Hall se revărsa populația agitată? Să fi fost un irezistibil trend speculativ, ceea ce se numește aici *boom*, sau vreo atribuire de terenuri cea care surescita imaginația tuturor? Să fi fost vorba de una dintre acele lupte electorale care pasionau mulțimile, de un miting la care republicanii conservatori și democrații liberali ar fi urmat să se înfrunte lângă Federal Building? Să fi fost vorba de inaugurarea unei noi World's Columbian Exposition¹ și de repetarea, sub umbrarele din Lincoln Park, de-a lungul parcului Midway Plaisance, a ceremoniilor solemne din 1893?

Nu, se pregătea o ceremonie de cu totul alt gen, al cărei caracter ar fi fost profund trist, dacă organizatorii n-ar fi fost nevoiți să se conformeze dorințelor personajului pe care-l viza, organizând-o în mijlocul euforiei generale.

La acea vreme, chiar dacă nu era căutată de americanii bogați la fel ca bulevardele Prairie, Calmet, Michigan, unde se ridicau locuințe somptuoase, La Salle Street era totuși una dintre arterele cele mai frecventate din oraș. Ea purta numele unui francez, Robert Cavalier de La Salle, unul dintre primii călători care a venit în 1679 să exploreze acea regiune de lacuri, numele lui ajungând aici, pe bună dreptate, celebru.

Spre centrul străzii, spectatorul care ar fi putut să treacă de bariera dublă a polițiștilor ar fi zărit, în colțul străzii Goethe, un car tras de șase cai oprit în fața unei reședințe splendide. Înaintea și înapoia carului, un cortegiu, în bună ordine, aștepta semnalul să se pună în mișcare.

Prima jumătate a cortegiului era formată din câteva companii de poliție auxiliară, în ținută de ceremonie, sub ordinele unor ofițeri; o fanfară formată din nu mai puțin de o sută de instrumentiști și un cor

¹ Chicago a găzduit Expoziția Universală între 1 mai și 30 octombrie 1893..

de bărbați la fel de numeros trebuia să-și facă auzite cântecele, în mai multe rânduri, odată cu acordurile acelei fanfare.

Carul era acoperit cu draperii de un roșu scânteietor, pus în valoare de borduri țesute cu argint și aur, pe care se etalau, cu străluciri diamantine, trei litere: W.J.H. Se amestecau din belșug buchete sau mai degrabă brațe de flori care ar fi fost rare peste tot în alte părți, mai puțin într-un oraș numit în general Garden City. Din înaltul aceluși vehicul, demn să figureze în mijlocul unei serbări naționale, atârnavă până la pământ ghirlande ținute cu mâna de șase persoane, câte trei de fiecare parte.

La câțiva pași în spate, se vedea un grup de vreo 20 de persoane importante, printre care James T. Davidson, Gordon S. Allen, Harry B. Andrews, John I. Dickinson, Thomas R. Carlisle etc., membri ai *Clubului Excentricilor* din Mohawk Street, al cărui președinte era George B. Higginbotham, membri ai cluburilor Calumet din Michigan Avenue, Hyde Park din Washington Avenue, Columbus din Monroe Street, ai Ligii Uniunii din Custom House Place, ai Irish American din Dearmorn Street și ai altor 14 cluburi din oraș. Se știe că la Chicago se afla cartierul general al diviziei Missouri și reședința obișnuită a comandantului. Se înțelege de la sine că acest comandant, generalul James Morris, statul său major, ofițerii din birourile sale instalate în Pullman Building se înghesuiau în urma grupului sus-amintit. Apoi, urmau guvernatorul statului, John Hamilton, primarul și adjuncții lui, membrii Consiliului municipal, comisarii administrativi ai comitatului, veniți special de la Springfield, acea capitală oficială a statului Illinois, în care își aveau sediul diferite servicii, precum și magistrații din Federal Court, care, contrar multor altor funcționari, nu erau aleși prin vot universal, ci erau numiți de președintele SUA.

Apoi, la coada cortegiului, stăteau laolaltă nenumărați negustori, industriași, ingineri, profesori, avocați, consilieri juridici, medici,

dentiști, procurori, judecători, șerifi, la care avea să se alăture întregul public îndată ce cortegiul avea să iasă de pe La Salle Street.

Este adevărat că, pentru a-i proteja pe cei din urmă de năvala mulțimii, generalul James Morris comasase detașamente de cavalerie, cu săbiile scoase, ale căror stindarde fluturau în bătaia unei adieri destul de răcoroase.

Lunga descriere a tuturor corpurilor civile sau militare aparținând tuturor companiilor și corporațiilor care luau parte la acea ceremonie extraordinară se cuvine a fi completată cu un detaliu foarte însemnat: toți participanții, fără excepție, purtau o floare la butonieră, o gardenia, care le fusese oferită de majordomul în frac negru postat pe treptele clădirii.

În plus, clădirea căpătase un aer de sărbătoare. Ghirlandele și becurile electrice, revărsând lumină, luptau cu razele puternice ale unui soare de aprilie. Ferestrele larg deschise își etalau draperiile multicolore. Servitorii, în livrea de sărbătoare, se înșirau pe treptele de marmură ale scării de onoare. Saloanele de ceremonie fuseseră pregătite pentru o recepție solemnă. Sufrageriile aveau mese pe care luceau vasele din argint masiv, vesela superbă a milionarilor din Chicago și cupele de cristal pline cu vinuri de cea mai bună calitate și cu cele mai renumite mărci de șampanie.

În fine, orologiul de la City Hall a bătut ora nouă. Muzica de fanfară s-a dezlănțuit la capătul străzii La Salle. Trei rânduri de urale, izbucnite din piepturile tuturor, au umplut spațiul. La semnalul comisarului-șef de poliție, cortegiul s-a pus în mișcare cu stindardele desfășurate.

Întâi, instrumentele formidabile ale orchestrei au intonat ritmurile înălțătoare ale melodiei *Columbus March* a profesorului John K. Paine, de la Cambridge. Lentă și sobră, defilarea a pornit pe La Salle Street. Carul s-a pus aproape imediat în mișcare în pasul celor șase cai cu valtrapuri de lux, împodobiți cu mănunchiuri de

pene de egretă. Ghirlandele de flori s-au întins în mâinile celor șase privilegiați, a căror alegere părea să fi fost stabilită de capriciile fanteziste ale hazardului.

Apoi, au înaintat în ordine perfectă cluburile, autoritățile militare, civile și municipale, masele de oameni care veneau în urma detașamentelor de cavalerie.

E inutil să mai spunem că ușile, ferestrele, balcoanele, marchizele și chiar acoperișurile de pe La Salle Street erau înțesate de spectatori de toate vârstele, dintre care cei mai mulți avuseseră grijă să-și ocupe locul din ajun.

Când au ajuns la capătul străzii, primele rânduri ale cortegiului au cotit puțin spre stânga, ca să apuce pe bulevardul ce trecea pe lângă Lincoln Park. Ce furnicar incredibil de lume pe cei 250 de acri ai încântătorului parc scăldat la est de apele fremătătoare ale lacului Michigan, cu alei umbroase, boschete, peluze, dune împădurite, ghiolul Winston, monumentele ridicate în memoria lui Grant* și Lincoln¹, cu câmpurile de paradă și grădina zoologică, unde fiarele sălbatice urlau și maimuțele țopăiau ca să fie la unison cu toată acea agitație a populației! Deoarece parcul era de obicei pustiu în timpul săptămânii, un străin s-ar fi putut întreba dacă nu cumva acea zi era duminică! Nu, era o vineri – tristă și posomorâtă vineri –, care cădea, în anul acela, pe 3 aprilie.

În fine, curioșilor nu le păsa deloc de asta și-și dădeau cu părerea la trecerea cortegiului, regretând probabil că nu făceau parte din el.

– E sigur la fel de frumoasă ca ceremonia dedicată Expoziției noastre! a zis unul.

– Adevărat! La fel ca defilarea de 24 octombrie din Midway Plaisance! a răspuns celălalt.

¹ Hiram Ulysses Grant (1822–1885), Abraham Lincoln (1809–1865), președinți ai SUA.

– Dar cei șase care merg lângă car! a strigat în gura mare un marinăr de pe Chicago River.

– Și care o să se aleagă cu buzunarele doldora! a exclamat un muncitor de la uzina Cormick.

– Țștia au tras lozul cel mare! a răcnit un berar ce transpira bere prin toți porii. Aș da bani grei să fiu în locul lor...

– Și n-ai ieși în pierdere! a replicat un măcelar de la Stock Yards.

– O zi care le va aduce un pachet baban de acțiuni! se tot repeta în jurul lor.

– Da! S-au pricopsit!

– Și-ncă cum!

– Pentru fiecare, 10 milioane de dolari...

– Vrei să spui 20 de milioane...

– Mai degrabă 50 decât 20!

Porniți cum erau, acei oameni cumsecade au ajuns în cele din urmă la miliard, cuvânt de altfel obișnuit în conversațiile din SUA. Dar trebuie spus că toate aceste afirmații se bazau doar pe simple ipoteze.

Și acum, oare acel cortegiu avea să facă turul orașului?

Ei bine, dacă programul includea o astfel de plimbare, ziua întreagă n-ar fi fost de-ajuns!

Oricum, cu aceleași manifestări de bucurie, în mijlocul izbucnirilor zgomotoase ale fanfarei și al cântecelor coriștilor, care tocmai intonau *To the Son of Art*, în mijlocul uralelor mulțimii, lunga coloană neîntreruptă a ajuns la intrarea în Lincoln Park, de unde începea Fullerton Avenue. Atunci, a cotit la stânga și și-a continuat deplasarea spre vest preț de aproape două mile, până la brațul nordic al râului Chicago. Între trotuarele ticsite de lume, era destul spațiu pentru ca defilarea să continue nestânjenită.

După trecerea podului, cortegiul a ajuns, prin Brand Street, pe acea arteră superbă care poartă numele de bulevardul Humboldt pe o